

- Ndako / Ndako /
- BIBLIA: Edisyo ya 2

BIBLIA: Edisyo ya 2

Tikala malamumu na kokendelela na mayekoli ya maloba ya Biblia. Na moke, tozongaki vitabu mine ya liboso: Mwanzo, Kutoka, Mambo ya Walawi, mpe Hesabu. Lelo, na bolamu ya Nkolo, tokosala mokolo mosusu na vitabu mine elandi.

5) KUMBUKUMBU YA TORATI:

Kitabu oyo ya Kumbukumbu ya Torati ekomelaki na Musa, na nsuka ya boumeli ya bomoi na bango, ntango wana ya Isalaeli bazalaki kokota na Ngai ya Nzambe. Musa apesaki mabongisi na Nzambe mpo akoma kitabu oyo, mpo ekomeka ndakisa ya Torati. Lokola kombo na yango ezali “Kumbukumbu ya Torati”, ezali polele ete ezali kitabu ya kokumbuka makambo nyonso oyo bazalaki bamemaki to bamemelaki bango.

Nzambe apesaki bomemeli mpo bato ya sika ya Isalaeli, oyo bazalaki komama na mobu ya losambo, bákokoka koyeba

Nzambe ya Isalaeli malamuni. Mingi ya bato oyo babandaki Misiri bakufi na nzela, mpo na koyoka mabe na Nzambe, mpe batindaki Nkolo kozanga koyeba makambo nyonso oyo Nzambe asalaki na miso na bango. Yango esalaki ete Nzambe akima moto oyo atoka Misiri koya na Ngai ya Nzambe, kaka Kalebu mpe Yozua.

Kitabu oyo ezali mpo kobakisa TORATI ya Nzambe, mpo bato ya sika bazalaki kozanga koyeba makambo nyonso oyo Nzambe asalaki na bango na mokili ya Misiri.

Kumbukumbu ya Torati 6:4-7

“Tótala, Isalaeli: Nkolo, Nzambe na biso, Nkolo moko te nde ye.

Oyo mpe okotosa Nkolo Nzambe na yo na motema mobimba, na molimo mobimba, na makasi nyonso.

Mabotami oyo nazali kotuna yo lelo, ekosala na motema na yo;

oya kopesa bana na yo maloba yango, kotuna yango ntango ozali na ndako na yo, ntango ozali kotambola na nzela, ntango ozali kolala mpe ntango ozali koya.”

Na mabongisi ya Kumbukumbu ya Torati, bana nyonso ya sika

bazalaki koyekola makambo nyonso oyo Nzambe asalaki tangu amemaki Isalaeli na etuka ya bitumba ya Misiri. Kitabu ekomelaki kobakisa mibeko nyonso, mibeko ya basambeli (Walawi), mpe Amri Nkoto. Na moke, ezali lokasa ya mibeko, ndakisa mpe bolamu.

6) KITABU YA YOZUA:

Kitabu ya Yozua ekomelaki na Yozua moko, nsima ya kufa ya Musa. Yozua apesaki mokumba na Nzambe mpo koyebisa Isalaeli kokota na Ngai ya Kanaan, nsima ya kotambola 40 na zamba. Yozua mpe Kalebu bazalaki kaka bamemeli ya sika oyo bakokaki kokota na Ngai ya Nzambe.

Makambo monene ya kitabu oyo ezali koteya ndenge Isalaeli bazalaki kobundela urithi oyo Nzambe apesaki bango, kokoma mpala mpala ndenge bazalaki kobunda na bato sambo oyo bazalaki kokumisa urithi. Kitabu ezali ya bitumba, na monguna ya Nkolo Yozua.

Yozua 1:1-5

“Nsimba ya kufa ya Musa, mobikisi ya Nkolo, Nkolo alobaki na

Yozua mwana ya Nuni, mobikisi ya Musa, alobi:

‘Musa mobikisi na ngai akufi; na yango, kokende, zunga mto oyo ya Yordani; yo mpe bato nyonso oyo bazali na yo, kokende na etuka oyo nazali kopesa Isalaeli.

Kila esika oyo mikanda ya miguu na bino ekotambola, nalingi kopesa bino, ndenge nasalaki na Musa.

Ku bandelo ya zamba oyo, mpe likoló ya likoló, mpaka mto monene oyo ezali Frati, etuka nyonso ya Wahiti, mpe mpaka ebale monene na nkolo ya mbula, yango nde ekosala mboka na bino.

Moto te akokoka koyoka yo mikakatano na mikolo nyonso ya bomoi na yo; ndenge nazalaki na Musa, napesi yo, nakokómela yo; nakokutala te, nakokukanga te.”

Kitabu ya Yozua ezali nsango ya mbunda mpe kolakisa ndenge Isalaeli bazalaki kotika etuka na etuka. Ebandeli ya makambo ezali kolanda biso na bitumba ya Rais Nyerere na Uganda mpo koyeba ndenge bakozala na mikumba ya mokili. Kitabu oyo ezali na mokumba ya koyeba maboma nyonso na Ngai ya Nzambe, mpe nsango ya kokabola etuka nyonso mpo na Isalaeli.

7) KITABU YA WAAMUZI:

Kitabu elandi ezali kitabu ya Waamuzi, ekomelaki na Nabii Samweli. Kombo ya kitabu elobeli bato oyo bazali kosala “malamu ya suka” mpo na biloko ya mokili.

Samweli azalaki koyekola makambo ya baamuzi nyonso oyo bakufaki, mpe akomaki makambo nyonso ndenge bazalaki kosala mpo bato ya sika bakoyeba makambo ya Nzambe.

Waamuzi 2:8-19

“Nsimba ya kufa ya Yozua mwana ya Nuni, mobikisi ya Nkolo, akufi, azalaki na mbula nkoto na zomi.

Bato nyonso ya libota yango bakokaki kokende na bapapa na bango; kizazi mosusu ekendaki na ndako yango, oyo eyebaki te Nkolo, mpe eyebaki makambo nyonso oyo akosala mpo na Isalaeli.

Bato ya Isalaeli bakokaki kosala mabe na miso ya Nkolo, mpe bakoboyaka kosalela Baali.

Bakoboyaki Nkolo, Nzambe ya bapapa na bango, oyo abimaki bango na Misiri, bakoyoka bangelu ya bato ya pene, bakokaka maloba na miso na bango; bakokutuka Nkolo, akamwa.

Bakoboyaki Nkolo, bakosalela Baali mpe Maashtoreti.

Makambo ya kolinga ya Nkolo ekangaki na Isalaeli, mpe abetaki bango na maboko ya bato oyo babataki bango, abakisaki bango mpe abetaki bango na maboko ya bamboka

nyonso; te basengeli kozela koyoka bamboka.

Moto nyonso oyo akokende, maboko ya Nkolo ezalaki epai na bango mpo kosala mabe, ndenge Nkolo alobaki, mpe ndenge Nkolo alimbisaki bango; bakokaki kozwa mpenza.

Nsima, Nkolo akokaki kobimisa waamuzi, oyo bakomaki kobikisa bango na maboko ya bato oyo babataki bango.

Nzambe azalaki epai ya waamuzi, akokaki kobikisa bango na maboko ya bamboka na mikolo nyonso ya waamuzi oyo; mpo Nzambe aboyi kozwa mabe mpo na boluki na bango.”

Waamuzi bazalaki bato oyo balobaki nsuka na Isalaeli nsima ya kokota na Ngai ya Kanaan. Na Isalaeli, kulanda waamuzi 16: Samsoni, Gideoni, Debora, Yefta, mpe bato mosusu. Samweli azalaki mwandishi wa nsuka ya kitabu, mpo akokaki koyekola makambo nyonso ya baamuzi oyo babandaki.

8) KITABU YA RUTHU:

Kitabu ya Ruthu ezali kitabu ya mwamboka na Biblia, ekomelaki na Nabii Samweli. Kitabu elobeli bomoi ya Ruthu, ndenge Nzambe amemaki ye na mbongwana mpe kopesa ye bolamu mpo na bosembo na bolingo.

Ruthu azalaki mwasi ya moko ya bato ya mokili, kasi bolingo mpe bosembo na ye, Nzambe amemaki ye mpo na kozala moko ya bakoko ya Mfalme Daudi, oyo azalaki na mbongwana ya kifalme.

Bila Nzambe, Yesu Kristo, Mfalme wa Bafalme, azalaki na mbongwana oyo ezalaki kotoka na Ruthu.

Kitabu ya Ruthu ezali mpo na koyekola bosembo, uvumilivu, mpe bolingo ya kosalela Nzambe, mpe ezali ndakisa malamumu mpo na biso ya mikolo ya suka.

Bwana akombaki bino mingi.

Share on:
WhatsApp